

Disertační práce Mgr. Karla Sála Demokracie v krizi nezájmu: účinky využití internetových voleb ve volebním procesu vybraných zemí

(oponentní posudek)

Předložený spis disertační práce v řadě ohledů vyčerpávajícím způsobem představuje fenomén internetového hlasování v komparativní perspektivě. Autor při jejím vypracování těžil z velmi dobré orientace ve zkoumané problematice, přičemž tato poznámka se týká jak empirického, tak konceptuálního uchopení. Text je na formálně velmi uspokojivé úrovni, jednoznačnými klady jsou dobrá definice základních pojmů, kultivovaný jazyk, autorova aktivní práce se zdroji, jeho smysl pro systematickosti a detaily, zdrženlivost, s níž formuluje své závěry a materiály v příloze. Zároveň rád oceňuji, že autor na textu velmi viditelně pracoval a odstranil oproti předchozí verzi řadu nedostatků nebo problematických pasáží. K práci vznáším i přesto několik kritických poznámek s žádostí o jejich vyjasnění:

- autor by měl jasně deklarovat, v čem spatřuje obsahový přínos své práce oproti monografii Brunclíka, Nováka a kol. 2014. V textu konstatuje, že monografie je spíše šířeji pojatá než jeho spis a konstatuje časový překryv jejího vytváření s předloženou disertační prací. Pak si ovšem původnost předložené disertační práce zaslouží speciální legitimaci. Rovněž by měl sebevědoměji deklarovat svůj osobní vklad do textu, aby vyvrátil dojem, že jde o pouhou kompilaci (úctyhodné) řady odkazovaných zdrojů. Domnívám se zároveň, že zde jde především o skromnost až neobratnost pana kolegy Sála, protože jeho text zmiňovanou monografii minimálně vhodně rozšiřuje a argumentaci v ní prohlubuje.
- pochybnosti vzbuzuje strukturace textu. Úvod práce by měl čtenáři říci, o čem práce bude, definovat problém, mezeru ve zkoumání/poznání a autorův přínos (na diskusi nechávám, jak se zdařilo tyto cíle splnit), naopak by neměl dělat nic jiného

Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií

Joštova 10, 602 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1910, E: info@fss.muni.cz, www.fss.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

(domnívám se, že toto naplněno nebylo). Následovat by měla konceptuální/teoretická část, která čtenáře a autora seznámí s dosavadním stavem zkoumání a dobře ho připraví na to, co má sledovat v empirické části. Tato část je v textu přítomna, ale je až příliš prolnta s empirií aa někdy vlastně i daty řízena, místo toho, aby generovala výzkumné otázky, jejichž řešení by autor rozpracoval v metodologické části a následně řešil v empirické. V těchto ohledech by si text zasloužil být strukturovanější, stejná poznámka platí i pro závěr, který se ke zkoumaným hypotézám vyslovuje poměrně stručně a naopak se zabývá řadou dalších důležitých otázek, souvisejících s RIV, které ovšem předtím ve formulaci výzkumných úkolů nevynášel nijak do popředí.

- představený teoretický rámec je v práci aplikován pouze z části. To, že empirie a teorie spolu nekomunikují příliš dobře, by za normálních okolností byla závažná vada. Vzhledem k tomu, že elektronické hlasování je nový fenomén, je zároveň zřejmé, že jde o podteoretizovanou oblast, tuto námitku oslabuje a v rámci možností a zejména při srovnání s předchozí verzí rukopisu se domnívám, že zde autor neodvedl zlou práci.

- prosím autora, aby v diskusi lépe vyjasnil vztah provedených případových studií k tvorbě/potvrzování teorie a testování hypotéz. Existují na to poměrně striktní pravidla, související s tím, že se výzkumník snaží u všech symetricky operacionalizovat kontext zkoumaných případů a vytvořit z něj kontrolní proměnné, aby mohl říci, jak „podobné“ nebo „různé“ případy zkoumá. To ho následně orientuje v tom, jak velké možnosti vzhledem k teorii má. To se v práci děje jen u Norska (poznámka na str. 34), jinak příliš ne. Autor v práci tento problém trochu zmírňuje tím, že jeho vzorek případů je v podstatě cenzus, přesto prosím o komentář k tomuto problému (píše o něm například Donatella della Porta v *Approaches and Methodologies in Social Sciences*). Pomocí jakých proměnných by operacionalizoval stabilitu, resp. nestabilitu politického uspořádání, která je z hlediska usuzování o efektech internetového hlasování důležitou proměnnou?

- spis je oproti předchozí verzi mnohem střízlivější v kauzálním usuzování o vlivu RIV na volební účast. Vhodně zmiňuje obtížnou zkoumatelnost a navrhuje kombinaci dat z volebních výsledků, dotazníkových šetření a experimentů jako vhodnou metodu k posouzení daného problému. V práci však nadále převažuje první typ dat, což je trochu škoda, protože to zeslabuje možnost autora o problému přesvědčivě usuzovat. Je to tak, že u druhého a třetího typu dat narazil pan kolega Sál na jejich nedostupnost nebo je důvod jejich menšího zahrnutí jiný?

Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií

Joštova 10, 602 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1910, E: info@fss.muni.cz, www.fss.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

• z marginálních výhrad upozorňuji na občasné zbytečné žurnalismy (z hlediska zaměření práce a jejího jednoznačně akademického pojetí je jedno, že Sartori je „nesmrtelný Ital“ a Schumpeter „rodák z Vysočiny“) a jisté pochybnosti ve mně rovněž vzbuzuje vzletný název textu. Vždyť i autor práce poznamenává, že vztah mezi zájmem o volbu a kvalitou demokracie není zcela přímočarý, navíc je sporné, zda nezájem o volbu je onou „krizí demokracie“ nebo spíše odrazem krize jiné, hlubší. I přes výše uvedené výhrady se domnívám, že **předložená disertační práce Karla Sála vyhovuje obsahovým a formálním nárokům kladeným na tento druh prací a doporučuji ji k obhajobě**. Je pro něj škoda, že tématu se věnuje monografie Brunclíka a Nováka, jinak bych jistě doporučil i publikaci.

V New Yorku 14. 2. 2016

Ph.D.

Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií

Joštova 10, 602 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1910, E: info@fss.muni.cz, www.fss.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

